

Костецька Н.І.

Тернопільський національний економічний університет

**Актуальні питання формування стратегії зниження витрат
хлібопекарських підприємств**

Ключові слова: стратегія, витрати, хлібопекарські підприємства

Кризовий стан багатьох вітчизняних підприємств харчової промисловості спонукає до змін у системі управління і потребує вдосконалення теорії та практики вироблення стратегії діяльності. Формування ефективної стратегії дає змогу підприємствам виживати у складних ринкових умовах і є вкрай необхідним для тих галузей, які стратегічно важливі та гарантують продовольчу безпеку країни. Однак, як свідчить досвід функціонування підприємств хлібопекарської галузі, спостерігається спад обсягів промислового виробництва хліба і хлібобулочної продукції та простежується зростання кількості збиткових підприємств.

Діяльність хлібопекарських підприємств значною мірою залежить від здатності адаптувати потенціал підприємства до умов динамічного навколишнього середовища. Вагоме місце у забезпеченні беззбиткової та рентабельної діяльності підприємств займає співвідношення результатів і витрат господарювання. З огляду на соціальну значущість продукції хлібопекарської галузі виникає необхідність у підвищенні ефективності за рахунок зниження витрат.

На хлібопекарських підприємствах приймається низка рішень, спрямованих на зниження витрат виробництва й підвищення конкурентоспроможності. Однак у сучасних кризових умовах господарювання особливої актуальності набувають питання формування стратегії зниження витрат на основі узагальнення світового досвіду стратегічного управління витратами, критичного оцінювання вітчизняного досвіду зниження витрат і адаптації до умов української економіки досвіду зарубіжних країн.

Огляд наукової літератури дозволяє стверджувати, що існує низка стратегій, спрямованих на зниження витрат, зокрема: стратегія низьких витрат

[2], стратегія мінімізації витрат [2], стратегія лідерства у витратах [1], стратегія зниження витрат [3]. Загалом їхня суть зводиться до зниження вартості виробництва продукції порівняно з конкурентами та контролю за величиною витрат. Однак, на нашу думку, хлібопекарським підприємствам, які вважають за доцільне у своїй діяльності реалізовувати стратегію, спрямовану на зниження витрат, доцільно використовувати термін “стратегія зниження витрат”.

Вважаємо, стратегія зниження витрат підприємства – це обґрунтована на перспективу комплексна система дій, яка передбачає вироблення спеціальних стратегічних заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності та досягнення стратегічних цілей підприємства за допомогою зниження витрат у процесі виробництва продукції, здатної задовольнити вимоги ринку.

Тобто в практичній діяльності підприємства спрямовують свої зусилля не лише на мінімізацію витрат з метою підвищення конкурентоспроможності, а й на забезпечення належної якості продукції, що, як правило, пов’язано зі зростанням витрат. Зниження витрат до оптимальної величини дає змогу досягнути встановленого рівня виробництва й забезпечити належну якість продукції.

На наш погляд, процес формування стратегії зниження витрат для хлібопекарських підприємств повинен передбачати такі етапи:

- формулювання місії хлібопекарського підприємства, що полягає в задоволенні потреб споживачів у якісних хлібобулочних виробах;
- визначення стратегічних цілей підприємства, спрямованих на зниження витрат у перспективі при одночасному забезпеченні належної якості продукції;
- здійснення комплексного аналізу зовнішнього середовища хлібопекарських підприємств у контексті зниження витрат шляхом дослідження сучасного стану галузі, виявлення впливу зовнішніх факторів на діяльність підприємства, встановлення ступеня залежності підприємства від постачальників, споживачів і конкурентів;

- аналізування витрат і внутрішнього стану хлібопекарського підприємства на основі показників діяльності, внутрішніх факторів, позиції підприємства на ринку, можливостей та конкурентних переваг;
- оцінювання відповідності зовнішнього впливу й потенціалу хлібопекарського підприємства встановленим місії та цілям;
- визначення завдань стратегії зниження витрат, які доцільно спрямовувати на вибір технології з мінімальними витратами, мінімізацію вартості одиниці продукції і раціональне використання ресурсів, а також розроблення напрямків досягнення цих завдань на основі встановлених стратегічних цілей хлібопекарського підприємства;
- формування системи забезпечення стратегії зниження витрат на основі вартісного ланцюга виробництва хлібобулочної продукції та моделювання сценаріїв розвитку подій за оптимістичного й песимістичного підходів;
- вибір критеріїв для оцінювання результативності стратегії зниження витрат і порівняння результатів із встановленими цілями.

Отже, питання формування стратегії зниження витрат є актуальним для хлібопекарських підприємств, які прагнуть бути лідерами з виробництва якісної, але недорогої хлібобулочної продукції. І саме стратегія зниження витрат обумовлює дотримання оптимальних розмірів виробництва, розширення мережі реалізації продукції, завоювання нових сегментів ринку, використання ресурсозберігаючих технологій і контролювання величини витрат у сучасних кризових умовах господарювання.

Список використаних джерел

1. Економіка виробничого підприємництва: навч. посіб. / за ред. Й. М. Петровича. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2002. – 405 с. – (Вища освіта XXI століття).
2. Економічна енциклопедія: у 3 т. Т. 3 / відп. ред. Мочерний С. В. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 952 с.
3. Наливайко А. П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: монографія / Наливайко А. П. – К.: КНЕУ, 2001. – 227 с.